

cosa que poc a poc va gastant y consumint la hisenda», i «la persona que sempre està molestant y queixant-se», sentit que continua a Tort., Benissanet, Alcanar (BDC XIX, 191) i segons *AlcM* també a Morella i Gandesa, dit també *quera de biga* en aquesta localitat. El mateix diccionari afegeix la frase *morir de mala quera*, sin localitzar-la, i aquesta cita de *La Parada* de JRuyra, «Quines *queres* ('defectes, tares') descobriré dins aquells cors d'aparença tan amable?», i ens diu a més que *quera* es diu de 'persona avara' a Bonansa, Pont de Suert, Senterada, i augm. *querota* 'avarut' a Bonansa.¹ Valor-Giner reporten de Castalla (Val.) *quera* «gola (apetit desordenat), que fa agafar les coses o menjars apressa, com tement que altre les arrabasse», *querós* 'que té quera', sentit que ja deixava anticipar l'adj. *aquerat* de CRos: «consumido de alguna penalidad, y en especial se dize del que padece hambre» (p. 233).

Quera 'corc de la fusta' no s'usa a Barcelona (hom diu més aviat *corc de la fusta*), si bé es pot sentir entre els fusters de la vella generació; és usual, però, a Tort. (BDC III, 106) i molts llocs no sols de la zona occidental: *AlcM* el dóna a Balaguer, Bagà, Segarra, Gandesa, Reus, Valls, i a més a Menorca. A l'extrem nord-oest hom usa *quera* i *querar-se* en sentit més ampli: a Pobra de Segur *quera* es diu de 'arna' i *querat* 'arnat' (BCEC IX, 70), i a Ribagoçça també: Ferraz (s. v. *quera*) dóna l'ex. «Les *queres* mos *queren* la llana» i s. v. *guansa* ('tremuja del molí'), «Ista guansa de freixe ye ('està') *querada*»; JCoromines té registrats, a la zona de Cardós i Vall Ferrera, 1933-4, *kêra* 'cuc que es menja la carn de porc' (Estaon), *querar-se* [*kerá's*] 'arnar-se (la roba)', 'fer-se cucs en el porc' (Estერი), *se kêre* (la fusta) a Tor, i *la carn se kêre* (Areu). *AlcM* dóna *quera* 'arna', ultra Ribag., Pallars, a Conca de Tremp, Berga, Valljunquera (Matarr.), Ascó (Ribera d'Ebre); 'corc que forada els pernills i altra carn de porc' a Pont de Suert (Conca Ribag.) i Llucena (Alcalatén), i 'corc que rosega les pells' (Camp de Tarr., Castelló de la Pl.), i 'cuc que destrueix les abelles en el rusc i es menja la bresca' (Sta. Col. de Q.).

El mot es dóna també a la perifèria catalana: en aragonès *quera* «carcoma; hombre pesado», *querar* «catcomer» (Borao), usual també a Sòria (DECH I, 870a 21); JCor. té anotat *quera* 'arna' a Bielsa (1965); J. M. de Casacuberta (BDC XXIV, 1936, 178) allí i en altres pobles com Echo i La Puebla d'Ijar, *quera* «cuc que es fa a la carn podrida; quera, serradures que fa el corc de la fusta», *caria* a Casp. En aquestes localitats *quera* s'explica com a prolongació del cat. *quera*. És usual a més en el territori gascò: en aranès *kêra* 'corc', *kerá-se* 'corcar-se' (JCoromines, *Vocab. aranés*, p. 65b), i en gascò *quère* (FEW II, 373b), i Rohlf, *Le Gascon*, § 363, *quèro* «ver rongeur», «artison», *quèro*, *quere* «vermoulure»; Palay duu *quèro*, *quere*; veg. per a més detalls FEW II, 374-5.

Duplicat culte de *quera* és *càries* 'ulceració d'un os' (DFa.), usat com a ternaicisme, i notem a més que es diu a la indústria surera de «la malaltia que sol presentar-se en els suros vells i malaltissos, i també en

els joves; consisteix en una descomposició del teixit llenyós del suro, que es propaga ràpidament» (BDC XIII, 1925, 100).

DERIV.: *Querar* 'corcar' [fi S. XV, *Proc. Olives*, 2176; -se 'corcar-se', Lab. 1840], dial. 'arnar-se', 'formar-se cucs en el porc' etc., veg. supra. *Querat*, -da 'corcat, convertit en quera, o ple de quera' [Bellpuig, Tremp, *DAG.*], 'arnat' (dial.), *aquerat* 'el qui pateix fam', en el val. CRos, 1764; 'corcat', usat per AGuimerà (*AlcM*, s. v.). *Querós*, -osa 'demacrat' (Lleida, *AlcM*); 'el que experimenta gola, desig desordenat de menjar' (val., Valor-Giner), veg. supra. *Querossa* f. 'la bauma o forat que es forma a l'interior i al llarg del tronc en els arbres vells o tarats' (*CostManc.* I, 115, escriu *carossa*).

¹ D'aquests sentits pejoratius de *quera* com 'persona que sempre està molestant i queixant-se' o 'avar' deuria formar-se l'expressió de reneç *bon requerera* que usa G. Cortès: «I bé que féreu! *Bon requerera!* Qui no s'enginya no viu!» (*Id'Or* VIII, 24); veg. també s. v. *quevera*.

Quèra, com a variant gràfica de *cuera* 'samarra' (usual al Pallars, BCEC XLIV, 280) apareix en un inventari de Vic de 1644: «Una *quèra* de pell de llop venuda a Joseph Strada, parayre, de Vich, per trenta sous e un dinar», ja documentat per *AlcM* en docs. de 1546 i 1558 (*Man. Ardits* IV, 423); JCor. té registrat a Vall d'Aran *kwèra* (1928) com «peça de vestir que porten els pastors superposada a tota altra roba; és feta de pells fines, escollides; plegada de baix, arriba fins als lloms, desplegada fins a dalt de la cama» (Gessa); pres del cast. *cuera* (derivat de *cuero* 'cuero, pell'), DECH II, 275a3.

Queradilla, *queradillar*, V. *criadilla* (CRIAR) *Querant*, V. *carant* *Querar*, V. *quera* *Quercina* 'substància cristallina obtinguda de l'escorça d'alzina' (DFa.), format del llatí *quercus* 'alзина' *Querciola*, en el passatge, «--- mercorella, *querciola* y altres semblants herbas laxatiuas ---», d'Agustí, *Secrets Agric.*, 1617 (*AlcM*), és l'únic exemple que tenim; evident derivat de *quercus* 'alзина', planta no identificada.

QUERELLA, 'discòrdia entre dos o més que emmena queixes i retrets recíprocs', 'clam presentat contra algú o alguna cosa, demanda judicial', prové per via sàvia del llatí imperial *querella* (clàs. *querela*) 'plany, lamentació', 'reclamació', derivat de *queri* 'planyer-se'.¹ □ 1.ª doc.: *querela*, en *VidesR*.

El ll. *querela* amb l'infinitiu *querelare* ha continuat en el llenguatge jurídic general especialitzant-se en el sentit de 'clam, reclamació judicial' (vegeu-ne exemples de la baixa època en Du C.). És usual també en els documents catalans, en baix llatí, de l'època primitiva al costat de *querimonia*,² mot que va tenir gran ús en català antic en el mateix sentit (veg. infra). *Querela* amb els seus derivats apareix algun cop en certs textos catalans medievals, amb el mateix valor, i de vegades amb el seu sentit originari llatí de 'plany', 'quei-